اگر احساس خواب به شما دست داد در مکان امنی مانند پارکینگ‌های جاده‌ای خودرو را متوقف کنید و از توقف در شانه بزرگراه خودداری کنید.

پرتره

یک ستاره جوانمرگ دیگر

۵۲سال پیش در چنین روزی، برابر ۲۰ فوریه ۱۹۶۷ میلادی، کرت کوبین، موسیقیدان و بنیانگذار گروه موسیقی راک «نیروانا» در سیاتل به دنیا آمد. نخستین آلبوم نیروانا با عنوان «بلیچ» در سال ۱۹۸۹ منتشر شد، اما انتشار دومین آلبوم یعنی «مهم نیست» در سال ۱۹۹۱ بود که سبب شهرت کوبین و نیروانا بین دوستداران موسیقی راک شد. کوبین برخلاف بسیاری از ستاره‌های راک شهرت را دوست نداشت و از جنجال و سرک کشیدن رسانه‌ها در زندگی خصوصی‌اش ناراضی بود. این میان مرگ تراژیک و خودخواسته‌اش در سال ۱۹۹۴ و در ۲۷ سالگی، نام او را نیز مانند ستاره‌هایی چون جیمی هندریکس، جنیس چاپلین و جیم موریسون در تالار موسیقیدان‌های جوانمرگ قرار داد.

تذکره

صاحب فتوای تحریم تنباکو

«بسم‌الله الرحمن الرحیم. الیوم استعمال تنباکو و توتون بای نحو کان در حکم محاربه با امام زمان علیه‌السلام است.» نام میرزای شیرازی در تاریخ معاصر ایران با نهضت تحریم تنباکو گره خورده است. حاتم‌بخشی ناصرالدین‌شاه قاجار در اعطای امتیاز انحصار توتون و تنباکو به کمپانی رژی که اعتراض علمای اسلام را در پی داشت، نهایتا با فتوای تاریخی میرزای شیرازی به پایان راه خود رسید و شاه قاجار که می‌دید حتی زنان حرمسرایش نیز تحت‌تاثیر این فتوا از چاق کردن قلیان برای او امتناع می‌کنند، به ناچار تسلیم شد و با پرداخت غرامت، قرارداد منعقده با کمپانی رژی را فسخ کرد. میرزای شیرازی که ۱۲۷ سال پیش در چنین روزی، برابر یکم اسفند ۱۲۷۳ خورشیدی در سامرا درگذشت، پس از وفات شیخ مرتضی انصاری در سال ۱۲۴۳ خورشیدی مرجعیت شیعه را بر عهده گرفت و نزدیک به ۳۰ سال در این مقام به رفع مشکلات مردم و اداره حوزه‌های علمیه مشغول بود. میرزای شیرازی هنگام وفات ۸۲ سال داشت و مزار او در یکی از حجره‌های صحن حرم علی بن ابی‌طالب (ع) در شهر نجف قرار دارد.

فوکوس

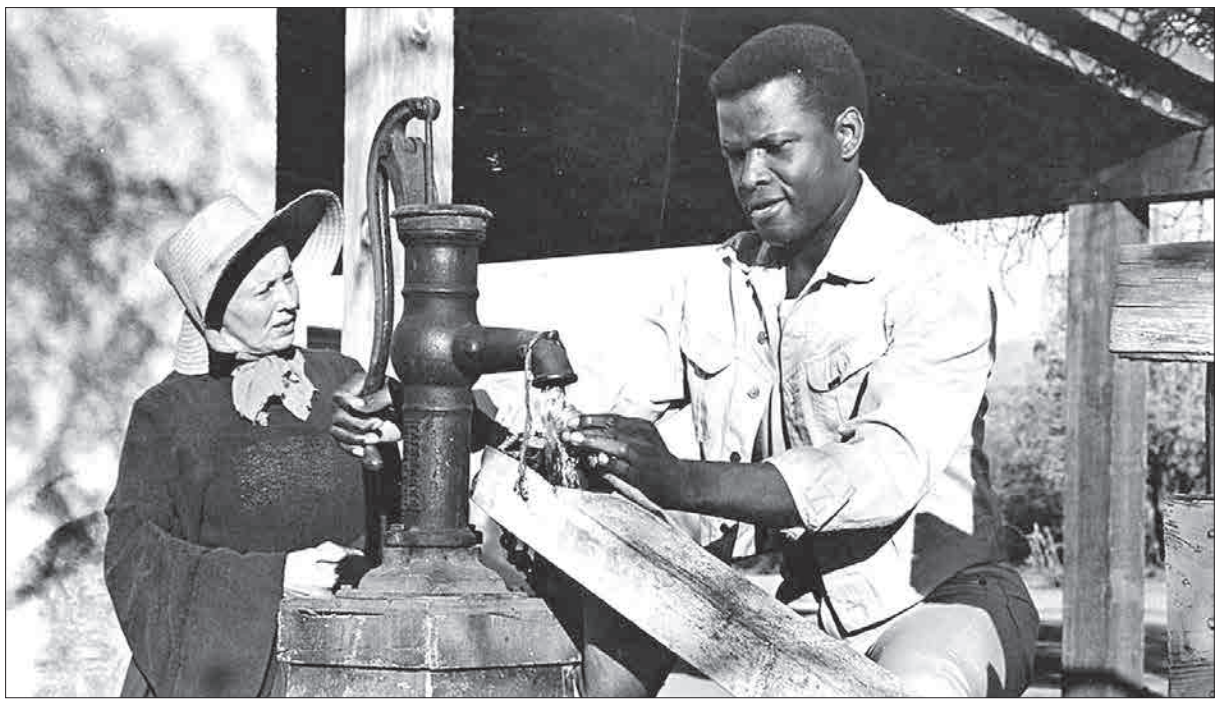

سیدنی پواتیه در صحنه‌ای از فیلم «زنبق‌های مزرعه» ساخته رالف نلسون - ۱۹۶۳

۹۲ سال پیش در چنین روزی، برابر ۲۰ فوریه ۱۹۲۷ میلادی، سیدنی پواتیه، بازیگر شهیر سینمای آمریکا در میامی به دنیا آمد. پواتیه در سال ۱۹۶۳ برای بازی در فیلم «زنبق‌های مزرعه» اسکار بهترین بازیگر نقش اول مرد را بدست آورد تا تبدیل به نخستین سیاهپوستی شود که جایزه اسکار را به خانه برده است.

فرجام

طنزپرداز و پژوهشگر ادبی

«به زمین و زمان بدهکاریم/هم به این، هم به آن بدهکاریم| به رضا قهوه‌چی که ریزد چای/دو عدد استکان بدهکاریم| به علی ساربان که معروف است/ شتر کاروان بدهکاریم| شاخی از شاخ‌های دیو سفید/ به یل سیستان بدهکاریم| مثل فرخ‌لقا که دارد خال/ به امیرارسلان بدهکاریم| نیست ما را ستاره‌ای، ای دوست/ که به هفت آسمان بدهکاریم...» ابیاتی که خواندید سروده شاعر و طنزپرداز معاصر عمران صلاحی است که ۷۲ سال پیش در چنین روزی، برابر یکم اسفند ۱۳۲۵ خورشیدی در تهران به دنیا آمد. صلاحی نوشتن را از نشریه طنز «توفیق» آغاز کرد. او شعر جدی هم می‌سرود و نخستین شعرهایش در مجله خوشه منتشر شد. آنهایی که در سال‌های بعد از پیروزی انقلاب اسلامی با نشریه گل آقا قرابتی داشتند، یحتمل می‌دانند که صلاحی با اسامی مستعاری چون ابوقراضه، بلاتکلیف، کمال تعجب، زرشک، تمشک، ابوطیاره، پیت حلبی، آب حوضی، زنبور، بچه جوادیه، مراد محبی، جواد مخفی، راقم این سطور و... برای گل آقا می‌نوشت و طنازی می‌کرد. کتاب «طنزآوران امروز ایران» به عنوان پژوهشی در حوزه طنز یکی از مهمترین یادگارهای عمران صلاحی در حوزه ادبیات طنز است. صلاحی ۱۱ مهر ۱۳۸۵ در ۶۰ سالگی درگذشت.

دژاوو

صلح نوبل فقط ترامپ را کم دارد!

خبر نامزد شدن دونالد ترامپ برای دریافت جایزه صلح نوبل را احتمالا بتوان جالب‌ترین خبر هفته جاری ارزیابی کرد. خنده‌دار است، اما شاید رئیس‌جمهوری کنونی ایالات متحده در میان همه روسای جمهور جنگ طلب قبلی این کشور که پیشتر موفق به دریافت جایزه صلح نوبل شده‌اند، فرد شایسته‌تری (به نسبت) برای دریافت این جایزه باشد، زیرا برخلاف اسلاف خود حداقل تا این لحظه که فرمان آغاز هیچ جنگی را صادر نکرده است! تئودور روزولت، وودرو ویلسون، جیمی کارتر و باراک اوباما چهار رئیس جمهوری آمریکا هستند که جایزه صلح نوبل را به خانه برده‌اند و از قضا در کارنامه همه‌شان صدور دستور انجام حداقل چند عملیات نظامی گسترده و مخرب دیده می‌شود. اگر موشک‌باران چند پایگاه متروکه در سوریه را از کارنامه ترامپ فاکتور بگیریم، او به واقع صلح‌طلب‌ترین رئیس جمهوری آمریکاست (البته تا این لحظه) که تاکنون نامزد دریافت جایزه صلح نوبل شده و البته که طنز ماجرا نیز دقیقا همینجاست!

رو کم کنی با اوباما!

ظاهرا نخستین بار خود ترامپ اعلام می‌کند که توسط شینزو آبه، نخست‌وزیر ژاپن به‌عنوان نامزد بالقوه دریافت جایزه صلح نوبل به آکادمی

نوبل معرفی شده است. چرا؟ چون ترامپ یخ مذاکره با کره‌شمالی را شکسته و با رهبر جوان این کشور دور یک میز شام خورده است! این میان اما برخی نیز ادعا کرده‌اند که رئیس‌جمهوری کره‌جنوبی ترامپ را نامزد دریافت این جایزه کرده و رئیس‌جمهوری آمریکا در ادامه سوتی‌های بی‌پایان خود

نخست‌وزیر ژاپن را با رئیس‌جمهوری کره‌جنوبی اشتباه گرفته است! از سوی دیگر روزنامه آساهی چاپ ژاپن نیز دست به یک افشاگری بامزه زده و فاش کرده که ترامپ خودش رسما از نخست‌وزیر ژاپن خواسته است که او را به‌عنوان نامزد جایزه صلح نوبل معرفی کند. همه موارد فوق جدای از این که چه مقدارشان با واقعیت مطابقت دارند، فقط یک چیز را روشن می‌کند و آن این که دونالد ترامپ قطعا مشتاق دریافت این جایزه است. چرا؟ احتمالا فقط به این خاطر که باراک اوباما نیز برنده آن شده و ترامپ می‌خواهد ثابت کند، اوباما با دریافت این جایزه کار مهمی نکرده! به همین سادگی!

گاندی نه، رابین بله!

اهدای جایزه صلح نوبل به دونالد ترامپ نه شأن این جایزه را بالا می‌برد و نه از این چیزی که هست، خفیف‌ترش می‌کند. صلح نوبل خصوصا در دهه‌های اخیر دیگر اهمیت سابق را نداشته و اهدای آن به کسانی که حتی در نوشتن املای درست واژه «صلح» نیز دچار مشکل‌اند، ارزشش را تا حد بسیار زیادی پایین آورد. در وصف جایزه صلح نوبل همین بس که شخصی چون مهاتما گاندی هرگز آن را به دست نیاورد، اما دژخیمانی چون مناخیم بگین، شیمون پرز و اسحاق رابین خیلی راحت برنده‌اش شدند. در فهرست برندگان این جایزه البته چهره‌های موجهی چون ژان هانری دونان (موسس صلیب سرخ)، آلبرت شوایتزر (پزشک نیکوکار آلمانی)، نلسون ماندلا (رهبر ضدآپارتاید) و... را نیز می‌توان مشاهده کرد، اما چه حاصل که وجود حتی یکی از آن نخاله‌های نامبرده نیز برای ملکوک کردن کل فهرست برندگان صلح نوبل کفایت می‌کند.

معما

سرانجام عباسیان

آغاز و پایان خلافت امویان که شروعش با معاویه پسر ابوسفیان بود و انتهایش با مروان بن محمد، ۸۹ سال بیشتر به طول نینجامید و حکومتی که معاویه با خون جگر برپا کرد عمرش حتی به یک قرن نیز نرسید. قیام ابومسلم خراسانی که نتیجه آن به قدرت رسیدن آل عباس (منتسب به عباس بن عبدالمطلب عمومی پیامبر گرامی اسلام) بود طومار حکومت بنی‌امیه را در سال ۱۳۲ هجری در هم پیچید تا نخستین خلیفه عباسی با نام «ابوالعباس سفاح» در مسجد کوفه خطبه خلافت به نام خود بخواند. عباسیان اما بر خلاف بنی‌امیه قاچ زین حکومت را سفت چسبیدند و به مدت ۵۰۸ سال بر ممالک اسلامی حکم راندند. اگر نبود ظهور مغول در شرق آسیا و لشکرکشی چنگیز برای فتح سرزمین‌های غربی، شاید طول عمر این خلافت از ۵ قرن نیز فراتر می‌رفت.

قدرت هارون، شکوه بغداد

امروز مصادف است با سالروز انقراض خلافت عباسیان که ۷۶۱ سال پیش در چنین روزی، برابر ۲۰ فوریه ۱۲۵۸ میلادی در بغداد حادث شد. در این روز المستعصم بالله آخرین خلیفه عباسی به فرمان هلاکوخان مغول کشته شد تا سلسله عباسیان پس از ظهور ۳۷ خلیفه پایان یابد. عباسیان در بدو امر با شعار گرفتن انتقام اهل بیت پیامبر از آل امیه قدم به میدان گذاشتند اما بعد از در آغوش گرفتن شاهد موفقیت خود به بزرگترین دشمنان آل علی تبدیل شدند تا جایی غیبت امام عصر (عج) در زمان پانزدهمین خلیفه عباسی یعنی المعتمد اتفاق افتاد. عباسیان اوج قدرت خود را در دوران هارون الرشید پنجمین خلیفه عباسی تجربه کردند و در طول حکومت خود شهرهای بسیاری را به‌عنوان پایتخت دولت خود برگزیدند، از بغداد و مرو و سامرا گرفته تا رقه و کوفه و انبار، هرچند که بغداد را باید پایتخت اصلی خلافت‌شان به شمار آورد.

نمدمالی آخرین خلیفه عباسی

المستعصم آخرین خلیفه عباسی از ۱۲۴۲ تا ۱۲۵۸ میلادی خلافت را برعهده داشت و بد اقبالی‌اش این بود که هلاکوخان بعد از ویران ساختن قلعه‌های اسماعیلیه به اشاره وزیرش خواجه نصیرالدین طوسی متوجه بغداد و عباسیان شد. به واقع در این برهه از تاریخ عباسیان دیگر قدرت چندانی در جهان اسلام نداشتند و خلافت بیشتر عنوانی تشریفاتی بود، اما باز با همه این احوال تا خلیفه در بغداد بر سریر قدرت بود مغولان نمی‌توانستند داعیه سیادت بر سرزمین‌های مسلمانان را داشته باشند پس خلع خلیفه را نخستین هدف خود قرار دادند و هلاکوخان به سرانجام رساندن این ماموریت را برعهده گرفت. لشکریان مغول در پی امتناع المستعصم از تسلیم، بغداد را محاصره کرده و پس از مدتی وارد شهر شدند. هلاکو برای کشتن المستعصم دودل بود و برخی خرافات مبنی بر پایان جهان در صورت کشته شدن خلیفه او را می‌ترساند، پس به پیشنهاد یکی از وزرایش المستعصم را داخل نمد گذاشته و نمدمالی کردند. قرار بر این شد هنگام نمدمالی اگر اوضاع جو و کواکب به هم ریخت دست از نمدمالی بردارند و در غیر این صورت کار را تا خارج شدن روح از بدن خلیفه ادامه دهند که در نهایت نیز چنین شد.

نمایندگان شارلمانی (امپراتور رُم) در بارگاه هارون الرشید [جولیوس کوکرت (نقاش آلمانی) - ۱۸۶۴]

جدول شماره ۱۶۲۵

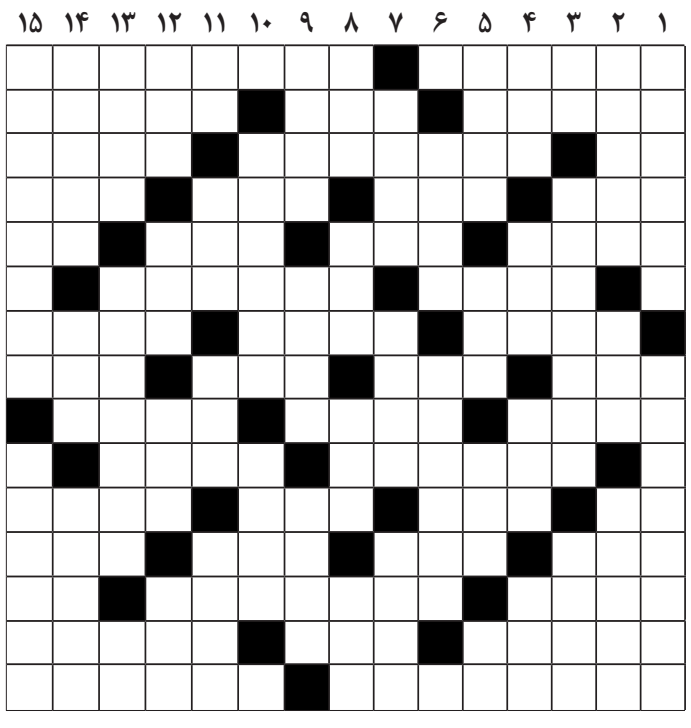

افقی

۱- عنوان‌بندی فیلم - از غذاهای پرطرفدار و خوشمزه
۲- وزیر فرعون در عصر حضرت موسی(ع) - بلای بنیان‌کن - جهانگرد مشهور ونیزی
۳- ضمیر غایب - سرمایه اولیه واندک - زینت
۴- کشک سیاه - نظرات - مزاحم پیگیر - از معیارهای ساده و مفید سنجش توزیع درآمد
۵- ضرباهنگ - خطی در دایره - همراه دشت - ریه
۶- زمین هموار میان دو کوه - از خواهران نویسنده انگلیسی
۷- چشمداشت - سرد - نوعی قایق
۸- مرد بی‌زن - زیراندازی از پشم - بشقاب بزرگ - جوش‌های ریز بدن
۹- مباح - شیوه و روش - زمزمه کردن
۱۰- میوه مناطق گرمسیری - اخبار انگلیسی
۱۱- تیر پیکاندار — چین‌وشکن - از ادات استفهام - چهره تلویزیونی
۱۲- مقام و ارزش - دور افتاده - شهر شیشه‌گران آلمان - حرکتی در فوتبال برای تصاحب توپ
۱۳- از فروغ دین - مجموعه خویشاوندان (به ویژه خویشاوندان درجه یک) یک شخص - حرف انتخاب
۱۴- از نعمت‌های پنهان خدادادی - وصل کننده مبدأ به مقصد - کشور فلاسفه
۱۵- قدرت و نیرو - رد و بدل کردن

عمودی

۱- معامله پایاپای - نیازمندی‌ها
۲- از مربیان باسابقه فوتبال کشور - سال آذری - خدای بزرگ هندوها
۳- مضمون - داستان تصویری - سمت و جهت
۴- جوانمرد - مادر وطن - بر پشت حیوانی سوار است - دشمن فرشته
۵- خبرگزاری ایتالیا - وسیله‌ای برای خارج کردن ترشحات محل زخم - صدای موتور نامیزان - عید ویتنامی‌ها
۶- پیشرفت - کنایه از شهادت
۷- سفره - صحرانشین - ستاره
۸- نهی شاعرانه از آمدن - ریسمان - سرند - قوت لایموت
۹- دختر سرزمین عجایب - از شهرهای چهارمحال و بختیاری - فلزی که با دمای کف دست ذوب می‌شود
۱۰- همدلی و ترحم - اثر امیل زولا
۱۱- مخفف هستم - از جنگ‌های امام علی (ع) - آهن - ادب دان
۱۲- امر پنهان - منقار پرنده - همسایه شمالی - گاز تنفسی
۱۳- سیاهرگ - عبور کالا از مرز بدون پرداخت گمرکی - عود
۱۴- شماتت - حرف فراری! - پیمانه
۱۵- از شهرهای انگلیس - هر دوازده ماه یک بار

حل جدول شماره ۱۶۲۴

	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵
۱	خ	و	ش	ن	و	ی	س	ی	■	م	ب	ا	د	ل	ه
۲	د	ا	ک	م	ن	■	د	ا	ر	■	م	ت	ر	ق	ی
۳	ن	ی	م	■	ا	ه	■	س	ی	ر	■	م	ا	م	ن
۴	چ	ر	■	م	ن	ا	ت	■	ا	س	ه	■	م	ه	■
۵	گ	■	س	ل	ه	■	ر	ش	■	م	ش	ه	د	■	ح
۶	ر	ت	ی	ل	■	ه	ب	و	ط	■	ت	م	■	ب	س
۷	خ	ز	ر	■	م	ر	■	خ	و	د	■	ز	ب	ا	ن
۸	و	ک	■	ن	ش	ت	ر	■	ل	و	ز	ه	■	ر	ع
۹	ر	ی	م	ا	■	ا	ن	ا	■	ا	و	■	ا	ی	ل
۱۰	د	ه	■	د	ب	د	■	ب	ی	ر	■	ی	د	ک	ی
۱۱	ن	■	م	ر	ی	ی	■	د	ا	■	ا	ر	م	■	م
۱۲	■	ا	خ	■	ر	ا	ه	■	م	ی	ر	ا	■	ا	ن
۱۳	س	ک	ا	ن	■	ش	ی	ر	■	ک	ت	■	ر	خ	ص
۱۴	ب	ی	ط	ا	ر	■	چ	ک	ه	■	ق	د	م	ر	و
۱۵	ب	د	ب	ی	ن	ی	■	ن	ر	م	ا	ف	ز	ا	ر